

- Til stede**
- > Marianne Østergård Kiærulff (byrådsmedlem (V)), Karsten Lorentzen (byrådsmedlem (DF)), Kim Dahlstrøm (By, Kultur og Miljø – Roskilde Kommune), Rikke Kjærsgaard Sørensen (By, Kultur og Miljø – Roskilde Kommune), Ole Kastbjerg Nielsen (Dansk Dekommissionering), Heidi Sjølin Thomsen (Dansk Dekommissionering), Lene Elmegaard (Dansk Dekommissionering), Bettina Mylin (Danmarks Tekniske Universitet), Helle Midtgaard (GEUS), Piet Jansen (Veddelev Borger og Grundejer Forening), Kurt Lauridsen (Veddelev Borger og Grundejer Forening), Ole Steen Olsen (Danmarks Naturfredningsforening – Roskilde), Niels Henrik Hooge (NOAH Friends of the Earth Denmark), Sue-Ling Choong Knudsen (Bygningsstyrelsen)
- Afbud**
- > Daniel Prehn (byrådsmedlem (S)), Jeppe Trolle (byrådsmedlem (RV)), Poul Erik Nystrup (Beredskabsstyrelsen, Nukleart Beredskab), Marie Lundgaard Davidsdottir (Beredskabsstyrelsen, Nukleart Beredskab), David Garf Ulfbeck (Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen), Rikke Harlou (Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen), Morten Dalby (Dansk Dekommissionering), Bent Lorenzen (Aarhus Universitet), Kasper Thomsen (Veddelev Borger og Grundejer Forening), Tarjei Haaland (Greenpeace Danmark), Bodil Waagensen (Borgergruppen for en forsvarlig håndtering af det danske atomaffald)

25. august 2020

**Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte**
Direktionssekretariatet

Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tel. 7231 7800

www.ufm.dk

CVR-nr. 3404 2012

Sagsbehandler
Kristoffer Brix Bertelsen
Tel. 72 31 88 76
kbbs@ufm.dk

Ref.-nr.
20/30875-2

Referat fra møde i Kontaktforum Roskilde den 11. august 2020

Mødet var indkaldt med følgende dagsorden:

1. Gennemgang af dagsorden
2. Siden sidst:
 - Placering af links om ny opgraderet lagerfacilitet (NOL)
 - Begrundet udtalelse fra EU-Kommissionen om Danmarks nationale program for håndtering af radioaktivt affald
3. Status på dispositionsforslag for NOL
4. Evt.

Ad 1. Gennemgang af dagsorden

Intet at bemærke.

Ad 2. Siden sidst

- Kristoffer Brix Bertelsen (KBBS) orienterede om, at links til forskellige dokumenter vedrørende etableringen af NOL kan findes på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside:
<https://ufm.dk/aktuelt/temaer/deponering-af-radioaktivt-affald-i-dk/kontaktforum-roskilde>.
- KBBS orienterede ud fra bilag 1 om, at EU-Kommissionen har sendt en begrundet udtalelse til Danmark, fordi der ikke er udarbejdet et nationalt program for håndtering af radioaktivt affald i overensstemmelse med direktivet om brugt nukleart affald og radioaktivt affald (Rådets direktiv 2011/70/Euratom, <https://eur-lex.europa.eu/legal->

content/DA/TEXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0070&from=da). Danmark har tre måneder til at besvare den begrundede udtalelse.

Ole Steen Olsen (OSO) spurgte om, hvad EU-Kommissionen var utilfreds med? KBBS svarede, at Danmark endnu ikke har udarbejdet et program, der samlet beskriver den danske håndtering af radioaktivt affald fra frembringelse til deponering. EU-Kommissionen har tidligere i 2018 sendt to åbningsskrivelser til Danmark om sagen. I sidste ende kan sagen føre til en retssag mod Danmark ved EU-Domstolen.

Niels Henrik Hooge (NHH) spurgte, om Uddannelses- og Forskningsministeriet kan offentliggøre den begrundede udtalelse? KBBS svarede, at sager om traktatkrænkelser behandles i fortrolighed, og at det i denne sag er Sundheds- og Ældreministeriet, der har ansvaret for at udarbejde Danmarks svar. [Efter mødet er det blevet fastslået, at den begrundede udtalelse ikke kan offentliggøres, så længe der ikke er en afslutning på sagen. Det skyldes, at en offentliggørelse iflg. EU-Kommissionen kan være til skade for den videre undersøgelse af sagen, herunder hensynet til så vidt muligt at undgå en sag mod Danmark ved EU-Domstolen.]

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

Piet Jansen (PJ) ønskede at vide, om det nationale program er fortroligt? KBBS svarede, at det nationale program ikke er fortroligt og vil blive offentliggjort, så snart det er blevet endeligt udarbejdet. På Sundhedsstyrelsens hjemmeside kan man følge Danmarks rapporteringer til EU-Kommissionen om programmet, se:

<https://www.sst.dk/da/Opgaver/Straalebeskyttelse/Tilsyn-og-lovgivning/Internationalt-samarbejde/Afreportering-om-radioaktivt-materiale>.

Ad 3. Status på dispositionsforslag for NOL

Ole Kastbjerg Nielsen (OKN) indledte punktet med en kort redegørelse for det aktuelle stade i arbejdet med NOL. Pt. arbejdes med planproces, herunder materiale til miljøvurderingsrapport og disponering af areal, indledende sikkerhedsvurdering, geotekniske undersøgelser samt beskrivelse af funktioner og faciliteter i NOL. Dispositionsforslaget er et overordnet grundlag for arbejdet frem mod et mere detaljeret projektforslag, som det kommende byggeri skal baseres på.

Marie Morsing Jacobsen (MMJ), arkitekt i Christensen & Co, gav en præsentation om arbejdet med dispositionsforslaget med fokus på NOL's samspil med sine omgivelser på Risø. Dispositionsforslaget vil blive formet af overvejelser om facader, motiver/naturtyper på halvøen, Natura 2000-omgivelserne og alléen som stringent og smuk markør på området.

På Risø er der tidligere arbejdet meget med bygningernes placering i landskabet. Derfor er det relevant at overveje, hvad Risø var, og hvad det skal være fremover. Historien fra forsøgsstationsperioden skal fortælles frem til i dag, hvor dekommissionering og samling af funktioner ift. affaldshåndtering er de centrale aktiviteter.

MMJ gennemgik de forskellige bygninger i forhold til brugerinteresser og fortætning af DD-funktioner inden for ét sikkerhedshegn. En udstillingsfacilitet foreslås etableret i DR3 reaktorbygningen.

OSO spurgte til dimensionerne af NOL? MMJ: Der bliver tale om en firkantet kasse med en vis højde, som forsøges minimeret så meget som muligt. Der er fokus på at få NOL trukket så langt væk fra vandet og alléen som muligt.

Sue-Ling Choong Knudsen (SLCK) spurgte til formålet med de potentielle byggefelter i relation til fortætning? MMJ: Det kan blive nødvendigt at trække analyselaboratorium og håndteringsfacilitet ind i NOL for at skabe bedst mulig funktionalitet og sammenhæng i den daglige affaldshåndtering.

Bettina Mylin (BM) spurgte om, hvordan NOL kommer op i kote 4 som forudsat? Hun henviste til, at alléen kommer meget tæt på jordarbejdet, så hvordan tænkes terrænreguleringen gennemført? MMJ: Selve terrænreguleringen kommer til at blive udført med fokus på vejene. Kote 4-niveau kan opnås ved at løfte NOL 1,25 meter og ved at løfte den kolde lade til tailings og malmoplæg med 1,5 meter.

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

PJ gjorde opmærksom på, at en del af det areal, NOL skal ligge på, allerede er over kote 4 i dag. OKN tilføjede, at selve NOL-lagerbygningen vil ligge i kote 4,5.

PJ spurgte til overvejelser om DR2-reaktorbygningen, som er en markant bygning mod syd og er en del af Risøs skyline. MMJ kommenterede, at DR2-bygningen ikke er så relevant i forhold til selve NOL-byggefeltet. Lene Elmegaard (ELME) tilføjede, at DR2 er i dårlig stand siden reaktorlukningen i 1975 og vil være dyr at renovere til ny brug. OKN supplerede med oplysning om, at DR2 vil blive frigivet og afleveret til BYGST, når DD er færdig med at bruge den. DR3 er alt i alt mere oplagt at bruge som besøgsfacilitet.

MMJ afsluttede sin præsentation med overvejelser om valg af facadefarver, som er et væsentligt element i designet af bygningen. En overvejelse er at holde bygningen lys, men konkret farvevalg er ikke fastlagt.

OSO spurgte til muligheden for at montere solceller på bygningen for at gøre den mere bæredygtig? MMJ: Det er en fin idé, men det kræver vedligeholdelse, som gør løsningen upraktisk. OKN oplyste, at tilsynsmyndighederne ikke vil acceptere en vedligeholdelseskrævende facadeløsning, som fører til, at medarbejdere bliver udsat for stråling. Til gengæld er der fundet en bæredygtighedsgevinst ved at placere tailings og malm i en separat kold lade og dermed reducere behovet for ventilation i NOL betragteligt.

PJ spurgte om, hvordan NOL vil tage sig ud set fra syd? MMJ: Man vil ikke kunne se NOL for alléen. Der er lavet en visualisering, hvor alléen er fjernet, som Kontaktforum kan få at se på et kommende møde.

Kurt Lauridsen (KLA) gjorde opmærksom på muligheden af at etablere solceller på DR3-bygningen som alternativ til NOL-bygningen.

BM spurgte, om det var muligt at få indsigt i de fagnotater, der bliver udarbejdet i forbindelse med miljøkonsekvensvurderingen? OKN svarede, at fagnotaterne skal ses som baggrundsdokumenter for rapporten om miljøkonsekvensvurdering. Notaterne vil blive offentliggjort i forbindelse med høringen over miljøkonsekvensvurderingen.

PJ mente ikke, at NOL bliver så dominerende i landskabet som først frygtet og erklærede sig positiv over for projektet. Han foreslog, at man undersøgte en opdeling af facaden i flere farvefelter. MMJ og OKN fandt, at det var en god idé. NOL skulle gerne ende med at blive en bygning, man kan være stolt af, selv om den ikke kan skjules fuldstændigt.

OSO gav udtryk for, at han var beroliget i forhold til NOL-bygningens synlighed, specielt når man så ud over Risø-halvøen fra Jyllinge. Han spurgte, om der ville blive arbejdet videre med, at bygningen ikke skal være synlig, samt hvordan dialogen med Roskilde Kommune vil forløbe? MMJ svarede, at Roskilde Kommune deltager i brugermøder og bidrager til udviklingen af projektet. NOL-bygningen kan ikke gøres helt usynlig, "men vi prøver..."

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

Karsten Lorentzen (KLO) ønskede at få bekræftet, at NOL-bygningen på langt sigt skal fjernes? OKN svarede bekræftende, at hele NOL-faciliteten skal afvikles, når alt affald er flyttet til slutdepot. Derfor designes NOL med henblik på at kunne rengøres på enkel vis og med tanke på nedtagning af bygningsdele.

KLA ønskede at vide, om der bliver arbejdet med levetidsforlængelse af NOL-anlægget? OKN og KBBS svarede, at dette ikke er tilfældet. Udgangspunktet for NOL-projektet er, at der er tale om en midlertidig facilitet, som skal have levetid til senest 2073, hvor et slutdepot skal være parat og godkendt til ibrugtagning. Dette fremgår tydeligt af Folketingets beslutning i 2018, hvor endemålet for håndteringen af radioaktivt affald er defineret som placering af affaldet i et slutdepot på en ny lokalitet.

Kim Dahlstrøm (KD) gav udtryk for, at han var glad for MMJ's præsentation. Han understregede, at byrådet i Roskilde har fokus på, at lageret vil blive afviklet efter driftsperioden, og det er godt, at endemålet for den samlede proces helt tydeligt er et slutdepot.

Ad 4. Evt.

PJ spurgte om, hvornår der kan afholdes åbent hus på Risø igen? ELME svarede, det ville ske inden høringerne over lokalplanforslag og miljøkonsekvensvurdering, formentlig i foråret 2021.

KBBS afsluttede mødet med oplysning om, at næste møde finder sted mandag den 16. november 2020 på rådhuset i Roskilde under forudsætning af, at coronasituationen tillader fysisk mødeafvikling. På dette møde vil der blive vist flere visualiseringer af det visuelle udtryk af NOL (bl.a. NOL set fra syd) samt en uddybning af planerne for et besøgscenter.